

w sprawie wniosku Wyższej Szkoły Turystyki i Języków Obcych w Warszawie o ponowne rozpatrzenie sprawy powtórnej oceny programowej na kierunku filologia prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

Na podstawie art. 52 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.) w związku z art. 225 ust. 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej:

utrzymuje w mocy ocenę wyrażoną w Uchwale Nr 291/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 23 maja 2019 r. w sprawie oceny programowej na kierunku filologia prowadzonym w Wyższej Szkole Turystyki i Języków Obcych w Warszawie na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

§ 1

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię Zespołu odwoławczego, uznało, iż wyjaśnienia przedstawione we wniosku Wyższej Szkoły Turystyki i Języków Obcych w Warszawie o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku filologia prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym nie uzasadniają zmiany oceny negatywnej wyrażonej w § 1 Uchwały Nr 291/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 23 maja 2019 r. Podstawę wydania oceny negatywnej stanowiły zarzuty sformułowane w § 2 Uchwały Nr 291/2019 w odniesieniu do następujących kryteriów:

1. Kryterium koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni otrzymało ocenę negatywną, ponieważ koncepcja ta nie jest w pełni odzwierciedlona w nowo przyjętych efektach kształcenia dla kierunku. Uczelnia odnosi efekty kształcenia jedynie do dziedziny nauk humanistycznych oraz dyscypliny językoznawstwo, a opis zakładanych efektów kształcenia wskazuje na przyporządkowanie kierunku do trzech dyscyplin w dziedzinie nauk humanistycznych: językoznawstwo, literaturoznawstwo i kulturoznawstwo. Efekty, np. K_W02, K_W04, K_W05, dotyczą wiedzy „w zakresie języka, jego historii, spuścizny kulturowej i literackiej danego obszaru językowego” oraz znajomości kryteriów „adekwatności i ekwiwalencji w kontekście porównywania kultur i traduktologii”, a także znajomości terminologii z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa i przekładoznawstwa. Ponadto odwołują się m.in. do podstawowej wiedzy realioznawczej o studiowanym obszarze językowym oraz znajomości mechanizmów rozwoju kultury. Nieśpójność tę potwierdza także tematyka realizowanych prac dyplomowych.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia zgadza się z zarzutem dotyczącym nieśpójności pomiędzy zapisem w Uchwale z dnia 28 czerwca 2017 r. zatwierdzającej wprowadzenie profilu praktycznego na kierunku filologia, a opisem zakładanych efektów kształcenia dla tego kierunku. Wnioskodawca

uzasadnia rozbieżność w odwołaniu do właściwych dyscyplin nieintencjonalnie błędnym zapisem i deklaruje dokonanie korekty Uchwały z dnia 28 czerwca 2017 r. na posiedzeniu Senatu, które planowane jest na wrzesień 2019 r.

Ponadto Wnioskodawca podnosi, iż w wyniku rozmów z hotelami, agencjami turystycznymi, biurami tłumaczeń, przedsiębiorcami, wypracował „wspólne stanowisko zobowiązujące uczelnię do utworzenia bardziej pojemnej specjalizacji o nazwie ‘Język angielski w biznesie’, która da (...) stażystom, a później absolwentom dużo większe szanse na rynku pracy niż wąska specjalizacja, jaką było ‘tłumaczenie w hotelarstwie i biznesie turystycznym’”.

Stanowisko Prezydium PKA

Proponowane działania naprawcze mają charakter deklaracji, a ponadto nie są spójne z innymi dokonanymi zmianami. Planowane przyporządkowanie kierunku do trzech dyscyplin w dziedzinie nauk humanistycznych: językoznawstwo, literaturoznawstwo i kulturoznawstwo, a nie tylko językoznawstwo odzwierciedla zapisy w efektach kształcenia oraz tematykę realizowanych prac dyplomowych, nie jest jednak spójne z wskazanymi przez Wnioskodawcę potrzebami otoczenia gospodarczego i koncepcją kształcenia w zakresie prowadzonych specjalizacji wynikającą z dyskusji z interesariuszami zewnętrznymi. Zarówno wygaszana specjalizacja „Tłumaczenie w hotelarstwie i biznesie turystycznym”, jak i nowa specjalizacja „Język angielski w biznesie” mają charakter językoznawczy, a zatem intencja przyporządkowania kierunku także do dyscyplin literaturoznawstwo i kulturoznawstwo nie wskazuje na spójną koncepcję kształcenia.

W związku z powyższym nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny omawianego kryterium.

2. Kryterium Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia uzyskało ocenę negatywną, ponieważ:

- 1) Program studiów nie odpowiada wymaganiom stawianym dla profilu praktycznego, bowiem w programie studiów na rok akademicki 2018/2019 brak jest przedmiotów powiązanych z translatoryką, kształtujących niezbędne umiejętności związane z przygotowaniem zawodowym do pracy tłumacza. Jest to spowodowane zmianami wprowadzonymi w programie studiów (przyjętymi Uchwałą Senatu WSTiJO z dnia 28.06.2017 r.), których efektem jest wycofanie z programu wszystkich przedmiotów bezpośrednio powiązanych z translatoryką (np. Praktyczna Nauka Języka Angielskiego – style funkcjonalne i język specjalistyczny, Praktyczna Nauka Języka Angielskiego – język specjalistyczny: biznes, HORECA, ruch turystyczny, Doskonalenie Języka Polskiego – poprawność językowa i kultura komunikacji językowej). Ponadto niewłaściwie wskazano, iż zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym stanowią takie przedmioty jak: (z modułu A) Praktyczna nauka języka angielskiego, język angielski w kontekście filologicznym np. praca z tekstem, ćwiczenia leksykalno-gramatyczne z języka angielskiego ogólnego, rozwijanie umiejętności produktywnych w oparciu o metastrukturę, w których nie symuluje się aktywności typowych dla zawodu

tłumacza. W konsekwencji w programie studiów moduły zajęć powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym stanowią mniej niż 50 % ogólnej liczby punktów ECTS, co powoduje niespełnienie warunku koniecznego dla realizacji studiów o profilu praktycznym.

- 2) Program studiów obowiązujący od roku akademickiego 2018/2019 nie obejmuje lub nie w pełni obejmuje następujących efektów kierunkowych (K_W02, K_W03, K_W04, K_W06, K_W07, K_W08, K_W09), które odnoszą się w zakresie wiedzy m.in. do znajomości języka w stopniu umożliwiającym wykonywanie zawodu tłumacza w zakresie komunikacji oraz przekładu, posługiwania się terminologią z wybranych nauk filologicznych oraz rozeznania rynku usług tłumaczeniowych, norm i procedur stosowanych w przekładoznawstwie, wiedzy o zasadach bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach zatrudniających tłumaczy.

W zakresie umiejętności student nie ma możliwości nabycia efektów (K_U02, K_U03, K_U04, K_U05, K_U06, K_U08, K_U09, K_U14) odnoszących się do samodzielnego doskonalenia i podnoszenia efektywności warsztatu pracy tłumacza, planowania i realizacji zadań powiązanych z przekładem użytkowym, specjalistycznym i literackim. Natomiast w zakresie kompetencji społecznych nie jest realizowany efekt wskazujący „na kompetencje pozwalające na dokonywanie właściwych wyborów i rozstrzyganie dylematów związanych z wykonywaniem zawodu tłumacza” (K_K04).

- 3) W opisie zakładanych efektów kształcenia (K_U14) nie został określony jednoznacznie poziom biegłości językowej osiąganey przez studentów na zakończenie studiów, a jedynie wskazano na przedział B2 - C1. Brak precyzyjnego określenia poziomu biegłości językowej dotyczy również języka obcego niekierunkowego (język hiszpański lub niemiecki), który ponadto realizowany jest nie na deklarowanym poziomie, lecz jedynie na poziomie A2 ESOKJ.
- 4) Metody kształcenia zostały nietrafnie dobrane względem zakładanych efektów kształcenia np. w odniesieniu do zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu tłumacza, czy praktyk zawodowych. W przedstawionych, zmodyfikowanych kartach przedmiotu jednostka ograniczyła się do wskazania jedynie metod takich jak: egzamin, czy test zaliczeniowy, które nie umożliwiają sprawdzenia i ocenienia stopnia osiągnięcia wszystkich efektów kształcenia z zakresu umiejętności oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Nie są to również właściwe formy zaliczenia wszystkich przedmiotów na studiach o profilu praktycznym, gdyż nie zapewniają weryfikacji umiejętności, które powinny być nabywane przy wykonywaniu czynności praktycznych właściwych dla zakresu przyszłej działalności zawodowej.
- 5) Nie wypracowano transparentnych zasad i procedur dotyczących procesu rekrutacji, zapewniających właściwy dobór kandydatów na kierunek. Jednostka zadeklarowała dwie niespójne ścieżki postępowania przy naborze kandydatów na studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym. Pierwsza z nich zakłada konieczność uzyskania minimum 30% punktów z egzaminu maturalnego z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym lub co najmniej

50% punktów na poziomie podstawowym. Natomiast w przypadku braku egzaminu dojrzałości z języka angielskiego, kandydat może zaliczyć podobny egzamin w jednostce, przy czym progi ustalone zostały odpowiednio na poziomie 40 i 65 %.

Stanowisko Uczelni

Wnioskodawca wyjaśnia, iż „Dla osób rozpoczynających studia pierwszego stopnia w roku akademickim 2018/19 utworzyliśmy specjalizację ‘Język angielski w biznesie’. Zdecydowaliśmy się natomiast nie kontynuować w kolejnych latach specjalizacji ‘Tłumaczenie w hotelarstwie i biznesie turystycznym’, poczynawszy od naboru w roku akademickim 2018/19. Reasumując, w dniu wizytacji Komisji 29 stycznia 2019 roku, funkcjonowały dwa niezależne od siebie programy i opisy efektów kształcenia: 1. Będący wynikiem działań naprawczych program 2017/18, który miał zostać poddany ocenie; 2. Przedstawiony przez uczelnię jedynie informacyjnie program 2018/19, który niefortunnie stał się podstawą oceny”. Uczelnia odniosła się następnie do poszczególnych elementów zarzutu.

- 1) Wnioskodawca wyjaśnia, iż wszystkie przedmioty związane z translatoryką, czyli zarówno te przywołane w ocenie (np. Praktyczna Nauka Języka Angielskiego – Style Funkcjonalne i Język Specjalistyczny, Praktyczna Nauka Języka Angielskiego – język specjalistyczny: Biznes, HORECA, Ruch Turystyczny, Doskonalenie Języka Polskiego – Poprawność Językowa i Kultura Komunikacji Językowej), jak i pozostałe nadal znajdują się w programie 2017/18. Przedmioty w Grupie A (moduły zajęć powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym) w programie 2017/18 (Załącznik nr 1) nastawione są na rozwój i doskonalenie kompetencji językowych w powiązaniu z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Są wśród nich m.in. wymienione powyżej PNJA – Język Specjalistyczny: Biznes, HORECA, Ruch Turystyczny czy też Specjalnościowe Warsztaty Tłumaczeniowe, ale również PNJA – Kompozycja Wypowiedzi Ustnych i Pisemnych. Ponadto w Grupie B (moduły zajęć z zakresu wiedzy teoretycznej i stosowanej) znajdują się branżowe zajęcia merytoryczne dające możliwość zdobycia wiedzy i rozwój niezbędnych w danej branży umiejętności, np. Hotelarstwo i Gastronomia, Obsługa Ruchu Turystycznego i Rynek Usług Turystycznych, czy też przedmioty kształtujące umiejętności związane z mechanizmami biznesowymi, takie jak: Podstawy marketingu i zarządzania, Zarys prawa w biznesie, obok zajęć kształcących sprawności niezbędne w zawodzie tłumacza, np.: Strategie i Techniki Przekładu dla specjalności, Aspekty formalno-prawne zawodu tłumacza, Organizacja Pracy Tłumacza, czy też Technologie Informacyjne w pracy tłumacza.
- 2) W odpowiedzi na zarzut Wnioskodawca stwierdza, iż „program kształcenia 2018/19 ma prawo być niekompatybilny z rozpatrywanymi efektami kształcenia, gdyż dotyczą one, jak już zostało wskazane powyżej, programu 2017/18. Rozpatrywane tu efekty kształcenia (Załącznik 3) odniesione do programu 2017/18, wykazują naszym zdaniem pożądany stopień kompatybilności”. W dalszej części odpowiedzi Uczelnia podaje przykłady efektów kształcenia dla programu obowiązującego od 2017/2018. Do wniosku o ponowne rozpatrzenie

sprawy dołączono też „Specyfikację/matrycę efektów kształcenia dla studiów pierwszego stopnia; kierunek: filologia; profil: praktyczny, gdzie efekty kształcenia przypisane są do poszczególnych przedmiotów” (Załącznik 5).

- 3) Wnioskodawca zgadza się z zarzutem i koryguje niedociągnięcie, „ustalając poziom biegłości dla języka kierunkowego (język angielski) osiągany przez studentów na zakończenie studiów na poziom C1 w skali ESOKJ, natomiast poziom biegłości językowej dla języka obcego niekierunkowego na poziom A2. Uzasadnieniem dla poziomu A2 jest fakt, iż studenci na ogół rozpoczynają dopiero naukę języka drugiego, a przy założonych 120 godzinach nauki w trybie stacjonarnym i 90 godzinach w trybie niestacjonarnym, jest to najwyższy możliwy do osiągnięcia poziom”.
- 4) W odpowiedzi na zarzut Uczelnia informuje, że „zostały już podjęte działania zmierzające do naprawienia [...] mankamentu”, jakim są metody kształcenia nietrafnie dobrane do zakładanych efektów kształcenia oraz niewłaściwe formy weryfikacji stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Jak wyjaśnia dalej Wnioskodawca, „działania te wynikają z przyjętego i wdrażanego systemu zapewniania jakości i polegają na szkoleniach wewnętrznych w zakresie wypełniania kart przedmiotów i sylabusów, zostały one zapoczątkowane w roku akademickim 2018/19 i będą kontynuowane w roku akademickim 2019/20”.
- 5) W odpowiedzi na zarzut Wnioskodawca stwierdza, iż przedstawione przez Uczelnię zasady rekrutacji są przejrzyste i przytacza „Zasady rekrutacji na studia licencjackie” przedstawione wcześniej w „Raporcie na temat działań naprawczych podjętych w Uczelni”. W uzupełnieniu Uczelnia informuje, że „rekrutacja studentów na wyższe semestry z innych uczelni odbywa się zgodnie z regulaminem studiów obowiązującym w WSTiJO. W przypadku stwierdzenia różnic programowych – studenci z innych uczelni muszą te różnice uzupełnić”.

Stanowisko Prezydium PKA

Odpowiedzi na zarzut są w znacznej mierze deklaratywne i nie zawsze odnoszą się do zasadniczych kwestii podniesionych w Uchwale Prezydium PKA. Z wyjątkiem określenia poziomu biegłości dla języka kierunkowego oraz niekierunkowego, Uczelnia nie podaje nowych faktów, które uzasadniałyby zmianę oceny. Argumentacja Uczelni zwłaszcza w odniesieniu do Zarzutu 2 opiera się na stwierdzeniu, iż podczas powtórnej oceny programowej ZO PKA skupił się na programie studiów obowiązującym od roku akademickiego 2018/2019 (w tym nowej specjalizacji „Język angielski w biznesie”), pomijając program studiów obowiązujący od roku akademickiego 2017/2018 (w tym kontynuowaną ale wygaszaną specjalizację „Tłumaczenie w hotelarstwie i biznesie turystycznym”). Z lektury Raportu z powtórnej wizytacji programowej wynika jednak, iż Zespół oceniający PKA zapoznał się z całością dokumentacji i uwzględnił w ocenie obydwa programy studiów.

- 1) W odpowiedzi na Zarzut Wnioskodawca twierdzi, iż w programie studiów obowiązującym od roku akademickiego 2017/2018 (obejmującym wygaszaną specjalizację „Tłumaczenie w hotelarstwie i biznesie turystycznym”) spełnione są wymagania dotyczące profilu praktycznego. Jest to zgodne ze stwierdzeniami zawartymi w Raporcie z powtórnej wizytacji programowej, który wskazuje na

pewne niedociągnięcia, ale stwierdza, iż ogólnie udział w programie studiów obowiązującym od roku akademickiego 2017/2018 modułów zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym wynosi więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. Wnioskodawca nie odnosi się natomiast w ogóle do oceny programu studiów obowiązującego od roku akademickiego 2018/2019 (obejmującego nową specjalizację „Język angielski w biznesie”), którego dotyczy zarzut sformułowany w Uchwale Prezydium PKA. Jak wynika z Raportu z powtórnej wizytacji programowej mimo zmiany specjalizacji kompetencja tłumaczeniowa pozostaje kluczowa dla koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, a zatem także na nowo powołanej specjalizacji „Język angielski w biznesie” i programu studiów obowiązującego od roku akademickiego 2018/2019.

- 2) Wnioskodawca podnosi, iż przedłożone efekty kształcenia odnoszą się do programu studiów obowiązującego od roku akademickiego 2017/2018. Wnioskodawca nie odpowiada natomiast na zarzut dotyczący braku kluczowych efektów kształcenia w programie studiów obowiązującym od roku akademickiego 2018/2019.
- 3) W odpowiedzi na zarzut Wnioskodawca prawidłowo określił poziom biegłości dla języka kierunkowego (język angielski) jako C1. Uzasadnił też poziom biegłości językowej dla języka obcego niekierunkowego jako A2.
- 4) Wnioskodawca zgadza się z zarzutem i wskazuje na podjęcie działań polegających na przeprowadzeniu szkoleń dotyczących wypełniania kart przedmiotów i sylabusów od roku akademickiego 2018/2019. Odpowiedź Uczelni sprowadza kwestię metod kształcenia i sposobów weryfikacji efektów kształcenia do umiejętności opracowywania sylabusów, co nie wskazuje na refleksję nad problemem wskazanym w Uchwale Prezydium PKA.
- 5) W odpowiedzi na zarzut Uczelnia nie przedstawiła innych niż uprzednio informacji na temat zasad i procedur dotyczących procesu rekrutacji, zapewniających właściwy dobór kandydatów na kierunek. Uzupełnienie dotyczy jedynie rekrutacji studentów z innych uczelni na wyższe semestry, co nie było przedmiotem zarzutu.
W związku z powyższym nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny omawianego kryterium.

3, Kryterium Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia uzyskało ocenę częściową, ponieważ:

pomimo iż jednostka przedstawiła opracowaną procedurę weryfikacji efektów kształcenia stosowaną w ramach wewnętrznego systemu jakości kształcenia to nie przyczyniła się ona do podjęcia skutecznych działań naprawczych w zakresie stwierdzonych w odniesieniu do przyjętej koncepcji kształcenia i programu studiów zastrzeżeń. Powyższe potwierdza brak skutecznych mechanizmów systemu zapewnienia jakości kształcenia gwarantujących diagnozowanie i poprawę realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podnosi, iż opracowany przez nią system zapewnienia jakości kształcenia „ma charakter kompleksowy obejmujący wiele obszarów” i w dalszej części odpowiedzi wylicza cele WSZJK, skupiając się na „Opisie sposobów weryfikowania efektów kształcenia”. W konkluzji Wnioskodawca przyznaje, iż „powyższe działania są realizowane, z pewnością nie wszystkie jeszcze w stopniu doskonałym, ale przynajmniej zadowalającym, co mamy nadzieję, przełoży się w efekcie końcowym na poprawę realizacji procesu kształcenia.”

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia odwołuje się do zapisów WSZJK, ale nie wykazuje ich skutecznego stosowania. Wnioskodawca nie odniósł się zatem bezpośrednio do kwestii braku skutecznych mechanizmów systemu zapewnienia jakości kształcenia gwarantujących diagnozowanie i poprawę realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, którą Uchwała Prezydium PKA wytknęła w Zarzucie 3. Nie przedstawiono nowych faktów pozwalających na zmianę oceny.

W związku z powyższym nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny omawianego kryterium.

Biorąc pod uwagę podtrzymanie ocen kryteriów: 1 . Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni, 2 Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia i 3 Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia Prezydium stwierdza, iż nie zostały spełnione warunki do zmiany wydanej wcześniej oceny.

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2. Rektor Wyższej Szkoły Turystyki i Języków Obcych w Warszawie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Krzysztof Diks